

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН АГARTУУ МИНИСТРЛИГИ

КЫРГЫЗ БИЛИМ БЕРҮҮ АКАДЕМИЯСЫ

"КӨРКӨМ ӨНӨР ЖАНА ТЕХНОЛОГИЯ"

ОКУУ ПРОГРАММАСЫ

жалпы билим берүү уюмдарынын 1-6-класстары үчүн

Бишкек - 2025

Авторлор:

Акматов Д.А. – Кыргыз билим берүү академиясынын Технология, искусство жана ден соолук маданияты лабораториясынын ага илимий кызматкери;

Оторбекова А.М. – Ж. Баласагын атындагы КУУнун ага окутуучусу, И.Ч. Исамидинов атындагы педагогикалык кадрларды максаттуу даярдоо институту;

Дөөлөтбаева Н.Ө. – Бишкек шаарындагы №101-мектептин Көркөм өнөр жана Технология мугалими;

Табалдиева Н.Т. – Улуттук инновациялык технологиялар мектеп-лицейинин Көркөм өнөр жана Технология предметтери боюнча мугалими;

Омуралиева Э.Т. - Бишкек шаарынын мемориалдык музейлеринин бириккен дирекциясынын алдындагы Сүймөнкул Чокморовдун үй-музейинин жетекчиси.

Рецензенттер:

Исабаева Н.Р. – Улуттук инновациялык технологиялар мектеп-лицейинин Көркөм өнөр жана Технология предметтери боюнча мугалими;

Каимова А.А. – Улуттук инновациялык технологиялар мектеп-лицейинин Көркөм өнөр жана Технология предмети боюнча мугалими.

МАЗМУНУ

I. Түшүндүрмө кат	4
II. Теманын мазмуну.....	6
III. Предметти окутуунун методикасы.....	25
IV. Баалоо	26

I. ТҮШҮНДҮРМӨ КАТ

«Көркөм өнөр жана технология» предметинин окуу программасы окуучулардын чыгармачылык жөндөмдүүлүктөрүн өнүктүрүүгө, ошондой эле өз мекенинин жаратылышына, каада-салттарына жана маданиятына сый мамилени калыптандырууга багытталган. Программа көркөм өнөрдүн айыл чарба жана мал чарба иштеринин элементтери менен интеграциясына негизделген, бул эстетикалык жана эмгектик тарбияга гана эмес, ошондой эле курчап турган дүйнө менен байланышты чыңдоого, практикалык көндүмдөрдү жана күнүмдүк турмушта пайдалуу билимдерди калыптандырууга көмөктөшөт. Окуу процессинде балдар материалдардын ар кандай түрлөрү жана кайра иштетүү ыкмалары менен таанышып, кол эмгегинин негиздерин өздөштүрүшөт, дыйканчылык жана мал чарба иштери, өз элинин каада-салты жана кол өнөрчүлүгү жөнүндө түшүнүк алышат. Жалпы жана улуттук көркөм маданиятты үйрөнүү процессинде окуучулардын алган билимдери, билгичтик жөндөмдөрүн жана мамилелери курчап турган дүйнөнү жана маданиятты эстетикалык кабыл алуусун калыптандырат. Элибиздин көп кылымдык тарыхый-маданий мурасын жалпы адамзаттык баалуулуктар менен айкалыштыруу аркылуу биз изденүү жана кыял чабыттарында көркөм чыгармаларды жарата алабыз.

«Көркөм өнөр жана технология» предметин өздөштүрүүнүн негизги максаты – окуучулардын көркөм жана технологиялык сабаттуулугун, глобалдык компетенцияларын жана чыгармачылык ой жүгүртүүсүн өнүктүрүү болуп саналат. Предмет эстетикалык кабыл алуунун, практикалык көндүмдөрдүн жана долбоордук иш-аракеттердин айкалышы аркылуу баланын инсандыгын өнүктүрүүгө багытталган.

Предметти окутуунун натыйжасында төмөнкү максаттарга жетишет:

1. Кесиптик жана элдик көркөм сүрөт искусствосунун чыгармаларын эмоционалдык жана нарктык кабыл алуу жөндөмүн өнүктүрүү;
2. Чыгармачылык ишмердүүлүктүн ар кандай түрлөрүн: чийүү, моделдөө, аппликация, декоративдик-прикладдык искусство ж.б. практикалык өздөштүрүү аркылуу дүйнөгө болгон көркөм көз карашын калыптандыруу;
3. Курчап турган дүйнөдөгү чындыкка болгон жеке мамилени чагылдырган техникалык жана чыгармачылык иштер аркылуу өзүн өзү көрсөтүү көндүмдөрүн үйрөтүү;
4. Элдик жана профессионалдык чыгармачылыктын үлгүлөрү менен тааныштыруу аркылуу эмоционалдык сезимталдуулукка жана маданий мурастарды урматтоого тарбиялоо;
5. Жергиликтүү өзгөчөлүктөрдөн шыктанган долбоорлорду жана кол өнөрчүлүктү түзүү аркылуу туулган жердин каада-салтын, маданиятын жана жаратылышын таануу;
6. Экологиялык, дыйканчылык жана мал чарба иштерине катышуу аркылуу айлана-чөйрөгө жоопкерчиликти мамилени калыптандыруу;
7. Көркөмдүк жана эмгектик тарбияны бириктирүү аркылуу окуучунун инсандыгын ар тараптуу өнүктүрүүгө колдоо көрсөтүү;
8. Технологиялык билимдерди алуу, материалдар менен иштөө жана жөнөкөй долбоорлорду ишке ашыруу көндүмдөрүн өздөштүрүү аркылуу практикалык тажрыйбага ээ болуу;
9. Маанилүү коомдук баалуулуктар катары эмгекке жана эмгекчи адамдарга урмат, сый мамилени тарбиялоо.

Предметтин негизги максаттары:

- окуучулардын руханий жана адеп-ахлактык өнүгүүсүнө көмөк көрсөтүү;
- материалдык жана материалдык эмес маданиятта чагылдырылган адамзаттын эстетикалык, техникалык жана маданий-тарыхый тажрыйбасын киргизүү;
- адамдын эмгегинин маанилүүлүгүн түшүнүү жана заманбап кесиптер менен таанышуу аркылуу эмгекке, жаратылыш дүйнөсүнө жана социалдык чөйрөгө позитивдүү мамилени калыптандыруу.

Предметтин максаттары иштин төмөнкү багыттары аркылуу ишке ашырылат:

1. Ар кандай материалдар – табигый, пластик, текстиль, кагаз жана курулуш комплекттери менен иштөөгө үйрөтүү. Эмгек куралдарды тандоодо жана коопсуздук чараларын сактоодо туруктуу көндүмдөрдү, ошондой эле жумушчу чөйрөнү уюштуруу маданиятын калыптандыруу.
2. Долбоордук иш-аракеттердин негиздерин өздөштүрүү: максаттарды коюу, пландаштыруу, натыйжаларды болжолдоо, мониторинг, тууралоо жана өзүн өзү баалоо. Технологиянын теориялык билимдерин практикалык ишмердүүлүктө колдоно билүү.
3. Ийгиликке жетүү мотивациясын калыптандыруу, жаңы жана стандарттуу эмес шарттарда аракеттенүүгө даярдыгын өнүктүрүү, логикалык жана образдуу-көркөм ой жүгүртүүсүн өркүндөтүү.
4. Окуу процессине дыйканчылык жана мал чарба иштеринин элементтерин киргизүү аркылуу өсүмдүктөргө жана жаныбарларга болгон камкор мамилени өнүктүрүү.
5. Табиятка, маданий каада-салттарга жана кол өнөрчүлүккө байланышкан долбоорлор аркылуу таанып-билүү жана изилдөө жөндөмдөрүн бекемдөө.
6. Балдарда өз элинин тарыхый жана маданий мурастары менен туруктуу байланышты калыптандыруу үчүн билим берүү процессине улуттук маданияттын жана каада-салттын элементтерин киргизүү.
7. Негизги конструктордук жана технологиялык билимдерди өздөштүрүү: процесстик схемаларды окуу, продукцияны даярдоонун этаптарын сактоо, мейкиндик ой жүгүртүүсүн өнүктүрүү жана келечектеги буюмдун конструкциясын элестетүү.
8. Биргелешкен чыгармачылык жана технологиялык милдеттерди ишке ашырууда командада иштөө көндүмдөрүн, жоопкерчиликти жана кызматташтыкты өнүктүрүү.

Предметтик компетенциялар

«Көркөм өнөр жана технология» предмети боюнча окуучулардын компетенцияларын өнүктүрүү алардын ар тараптуу көндүмдөрүн - мектепте алган билимдерин, ошондой эле көндүмдөрүн ар кандай элементтерин күнүмдүк турмушта жана конкреттүү кырдаалдарда өз алдынча жана натыйжалуу колдонууга багытталган. Теориялык жана практикалык окуу процессинде окуучулар төмөнкү предметтик компетенцияларга ээ болушат.

1. Графикалык жана техникалык сабаттуулук

Окуучулар ар кандай көркөм каражаттарды колдонуу менен графикалык сүрөттөрдү жаратышат (мисалы, чийме предметтин формасын жана түсүн көрсөтөт, планда объекттердин же алардын бөлүктөрүнүн тегиздикте жайгашуусу ж.б. көрсөтүлөт). Көркөм чыгармачылыкта сабаттуулуктун негиздери (сызык, форма, көлөм, жарыктын туура таралышы, түс, ритм, композиция). Кенже мектеп окуучулары буюмдардын формасын сүрөттөө жана түзүү аркылуу кол маторикасын өнүктүрүшөт.

2. Чыгармачылык

Чыгармачылык ишмердүүлүктүн негизги түрлөрү болуп төмөнкүлөр саналат:

- практикалык ишмердүүлүк (чыгармачылыктагы түзүү иштер);
- чыгармачыл элдик усталардын тажрыйбасын өздөштүрүү;
- өз колдору менен сулуулук жаратуу жана жасалган чыгармачылык иш менен сыймыктануу жана ырахаттануу сезимин ойготуу.

3. Эмгек маданияты жана көркөм сулуулук

Байкоолордун негизинде курчап турган дүйнөнүн көркөм сулуулугун кабылдоо, сезүү жана көрүү жөндөмү. Курчап турган дүйнөнү өзгөртүүдө адамдын эмгек ишмердүүлүгүнүн ролун ачып берүүчү мазмунду, кесиптер дүйнөсү жөнүндө алгачкы маалыматтарды өздөштүрүү. Негизги технологиялык билимдерге ээ болуу, эмгек жана конструктордук-технологиялык көндүмдөр, жеке маанилүү объектилерди жана эмгектин коомдук маанидеги объектилерин түзүү боюнча практикалык тажрыйбага, эмгек

ишмердүүлүгүн пландаштыруунун жана уюштуруунун ыкмаларына, билим берүү ишинде жана күнүмдүк турмушта маалымат менен иштөө үчүн компьютердик технологияны колдоно билүү.

II. ТЕМАНЫН МАЗМУНУ

Программа баланын гармониялуу өнүгүшүнө багытталган, чыгармачылык менен өзүн-өзү көрсөтүүнү курчап турган дүйнөнү таануу менен айкалыштыруу. Бул окуучуларга келечекте алар үчүн пайдалуу боло турган туруктуу практикалык көндүмдөрдү жана баалуулуктарды өнүктүрүүгө жардам берет.

«Көркөм өнөр жана технология» предмети 1-6-класстарда окуу жүктөмү жумасына эки саат, 1-класста жылына 64 саат, 2-класста жылына 66 саат, 3-6-класстарда жылына 68 саат окутулат. Ар бир класста жалпы жылдык темага негизделген темалар бар. Ар бир чейрек үчүн бөлүнгөн сааттардын санына жараша аткарылуучу материалдарга тиешелүү конкреттүү темалар менен аныкталууга тийиш.

Календардык-тематикалык планды түзүүгө ар бир мугалимдин чыгармачылык менен мамиле кылуусу сунушталат:

- окутуу процессинде аймактын табигый жана маданий өзгөчөлүктөрүн эске алуу;
- курстун мазмунун окуучулардын жөндөмдүүлүктөрүнө жана кызыкчылыктарына ылайыкташтыруу;
- окуучулардын келечектеги өнүгүүсү үчүн пайдалуу болгудай болгон темалар жана тапшырмалар менен программаны толуктоо.

1-класс

Жылдын темасы: "Бизди курчап турган дүйнө"

Биринчи класс үчүн программа искусствонун жана кол өнөрчүлүктүн ар кандай түрлөрү аркылуу жаратылыш дүйнөсүн таанытууга негизделген. Биз искусство бизди курчап турган дүйнөнүн кооздугун кантип чагылдырарын, ошондой эле айыл чарба жумуштары аркылуу жаратылыш менен кандай мамиледе болуу керектигин изилдейбиз.

№. б/б	Тематикалык бөлүмдөр	Күтүлгөн жыйынтыктар
1-чейрек (сааттардын саны - 16)		
1.	Көркөм каражаттар менен таанышуу. Көркөм каражаттар менен иштөөнүн жүрүм-турум эрежелери (коопсуздук чаралары). Көркөм чыгармачылыкка киришүү. Сүрөтчү деген ким?	Өздөрүнүн чыгармачылык ойун чагылдыруу үчүн көркөм каражаттарды ажырата алышат.
2.	Сызыктар, чекиттер (графика) дүйнөсүнө саякат. Чекиттердин жана сызыктардын ар кандай түрлөрү, аткаруу техникасы. Ар кандай сызыктарды жана чекиттерди колдонуу менен объекттерди чагылдыруу. Өзү каалаган нерсенин сүрөт тартуу.	Графикалык материалдарды, куралдарды (жөнөкөй жана түстүү карандаштарды ж.б.) коопсуз жана туура колдонушат . Баштапкы образдуу формаларды түзүүдө байкоо жүргүзүүнү жана сызыктар жана чекиттер менен сүрөттөгөндү үйрөнүшөт .
3.	Түстөр дүйнөсүнө саякат. Сүрөттө биринчи кадам. Түс илиминин	Алар негизги түстөрдү (кызыл, сары, көк) жана кошумча түстөрдү (саргыч кызыл,

	негиздери: негизги жана кошумча түстөр, түстөрдүн айланасы. Түстүү кагаз, гуашь, коллаж.	жашыл, сыя көк) ажырата жана айырмалай алышат. Алар боёк менен иштөөнүн жөнөкөй ыкмаларын өздөштүрүшөт. Алар тактын жардамы менен тегиздикте негизги жана кошумча түстөр менен таанышып, таба алышат.
4.	Күзгү жалбырактар. Өзүнөн көрүп түрдүү формадагы жана түстөгү жалбырактардын сүрөтүн тартуу.	Алар жалбырактардын сырткы түзүлүшүн өзүнөн көрүп көркөм каражаттар аркылуу, түстөрдү тандап сүрөттөшөт.
5.	Күзгү дарактар. Графикалык жана живопистик чыгармачылык иш (эстеп калганы боюнча).	Дарактардын формасын, бутактарынын багытын, алардын чоңдугун дарактын өзөгүнө карата көрүүгө, дарактарды кагаз бетине туура жайгаштырууга үйрөнүшөт. Табигый сулуулукту эстетикалык кабыл алуусу калыптанат.
6.	Жалбырактардын гербарийи. Жаныбарлардын (балык, көпөлөк ж.б.) жөнөкөй түрүндөгү күзгү жалбырактардан композиция жасоо.	Табигый материалдарды тандоо жана айкалыштыруу ыктарына ээ болушат. Жаныбарлардын элесин түзүүдө форма жана пропорция сезимин өнүктүрүшөт.
2-чейрек (сааттардын саны - 14)		
1.	Тиркемелер "Күзгү пейзаждар". Ар кандай материалдарды колдонуу менен күзгү пейзаждарды тартуу, жаратылыштагы түрдүү нерселерди байкап көңүл буруусун өнүктүрүүгө жардам берет.	Аларда байкоочулук, кышкы жаратылыштын өзгөчөлүгүн жеткирүү жөндөмү өсөт. Алар бир иште ар түрдүү материалдарды айкалыштыруу техникасын жакшы өздөштүрүшөт. Мезгил жөнүндө эмоционалдык кабылдоо калыптанат.
2.	Моделдөө. Жашылчаларды жана жемиштерди көлөмдүү жасоо. Пластилин менен тегиз жерде иштөө.	Жашылча-жемиштердин мүнөздүү өзгөчөлүктөрүн (формасы, өлчөмү, түсү) көлөмдүү чагылдыруу, көлөмдү чыгаруунун ыкмаларын колдонууга үйрөнүшөт – сүрөтүн тартышат.
3.	«Кышта каган канаттуулар» деген темадагы кол өнөрчүлүк. Оригами техникасын колдонуу менен кагаздан канаттуулардын жөнөкөй фигурасын түзүү.	Колдо болгон материалдар менен иштөөнү үйрөнүшөт. Алар оригами техникасын колдонуу менен кагаз менен иштөөдө демилгелүү жана практикалык көндүмдөрдү өнүктүрүшөт. Алар адамдар менен жаныбарлар дүйнөсүнүн ортосундагы байланышты көрүүгө үйрөнүшөт.
4.	Мал чарбасы. Үй жаныбарлары жана канаттууларга камкордук көрүү жөнүндө аңгемелер. Кышта калган канаттууларга тамактануучу жайларды жасоо.	Үй жаныбарларынын адам жашоосундагы ролу жөнүндө билим алышат. Малчылардын эмгегине урмат-сый менен мамиле кылууну үйрөнүшөт. Экологиялык ой жүгүртүү жана жандуу жаратылышка болгон камкордук жана жоопкерчилик сезими калыптанат.
5.	Жаңы жылдык жасалгалар (кар бүртүкчөлөрү, ленталар ж.б.) Класстын терезелерин жөнөкөй кар бүртүкчөлөрү менен кооздоо.	Жаңы жылдык маанайды түс, форма аркылуу жеткирүүгө үйрөнүшөт. Майда моторика жана элестетүү ой жүгүртүүсү өнүгөт.
3-чейрек (сааттардын саны - 18)		

1.	Жазгы пейзаждар. Жазгы пейзаждарды тартуу, кышкы уйкудан ойгонгон жаратылышты тартуу, ачык түстөрдү колдонуу.	Түс жана композиция сезимин өнүктүрүү. Жаратылыштын маанайын, абалын көркөм каражаттар аркылуу берүүгө үйрөнүшөт. Жазгы палитрага эстетикалык кабыл алуусу калыптанат.
2.	Гүлдөрдү, дарактарды тартабыз. Жаздын алгачкы белгилери катары гүлдөрдү жана дарактарды изилдөө.	Өсүмдүктөрдүн түзүлүшүнүн мүнөздүү өзгөчөлүктөрүн үйрөнүшөт. Алар менен гүлдөрдүн формасын, майда бөлүктөрүнүн элементтерин тартууну үйрөнүшөт. Байкоо жөндөмү, көркөмдүккө болгон кыял чабыттары өнүгөт.
3.	Терезеге буурчактын уругун өстүрүү. Бөлмө өсүмдүктөрүн отургузуу боюнча практикалык иштер.	Алар өсүмдүктөрдү отургузуп багуунун негизги ыкмаларын үйрөнүшөт. Алар тирүү организмдердин өсүшүндө жарык менен суунун маанисин түшүнүшөт. Айыл чарбасында эмгекке урмат-сый менен мамиле кылуусу калыптанат.
4.	Сүйүктүү жаныбарлар. Жаныбарларды этап-этабы менен тартуу. Оюндар «Жаныбарга ат кой». Үй жана жапайы жаныбарларды таанып-билүүгө багытталган үйрөтүүчү оюндар.	Сөз байлыгын жана жаныбарлар дүйнөсү жөнүндө билимин кеңейтишет. Аларда көңүл, эс тутум жана классификациялоо жөндөмү өсөт. Курчап турган дүйнөгө кызыгуу калыптанат.
5.	«Кыргызстандын тоолору». Көркөм сүрөт өнөрүндөгү мезгил.	Тоо пейзажынын кооздугун жана улуулугун чагылдырышат. Өз алдынча чыгармачылык ишти жаратуу процессинде боёктор менен иштөө жөндөмүнө ээ болушат.
6.	Көркөм искусство. «Аскадагы, таштардын бетиндеги сүрөттөр» (сызык, түс, көлөкө, көлөм).	"Саймалы – Таш" таштарга тартылган сүрөттөрү менен таанышуу - Ташка тартылган сүрөттөрдү колдонуп эскиздерди жасашат.
4-чейрек (сааттардын саны - 14)		
1.	Улуттук орнамент. Элдик көркөм өнөрдүн салттуу оймо-чиймелери жана элементтери менен тааныштыруу, жөнөкөй орнаменттерди тартууга үйрөтүү.	Колдонмо жасалга аркылуу маданий мурастар менен тааныштыруу. Окуучулар сүрөт тартуу жана жөнөкөй декоративдик композицияларды түзүү көндүмдөрүн алышат.
2.	Пейзаж «Кыргыз жери кооз». Сүрөт тартуу. «Айлана-чөйрөдөгү жаратылыштын кооздугу». Түстөр дүйнөсүнө саякат.	Алар табиятка байкоо жүргүзүп, А4 барагынан деңгээл (горизонт) сызыгын табышат. Пейзаждын образы боюнча иштердин этап-этабы менен аткарылышын (композиция, түзүү, жергиликтүү колоритти колдонуу, деталдаштырууну жалпылоо) көрсөтүшөт.
3.	Үй жаныбарларынын айкелин (скульптурасын) жасашат. Туулган аймакка мүнөздүү жаныбарлардын айкелдерин түзүү.	Мал чарбачылыгынын түшүнүгү тереңдейт. Окуучулар жаныбарлардын формаларын жана пропорцияларын берүүгө үйрөнүшөт жана көркөм жөндөмдүүлүктөрүн өстүрүшөт.

4.	Майрамдык маанайды чагылдырган майрамдык композиция : белектер, куттуктоо баракчалары, дубал гезит.	Элдик фестивалдын темасында жекече композициялык чыгармаларды, коллективдүү паннолорду түзгөндү үйрөнүшөт .

1-класс үчүн баалоо тести

Жылдын темасы: *«Бизди курчап турган дүйнө»*

Контролдук баалоонун максаты окуучулардын ар бир чейрек ичинде алган билимдерин, билгичтиктерин жана көндүмдөрүн канчалык деңгээлде өздөштүрүшкөнүн аныктоо, ошондой эле байкоочулук, фантазия, жаратылышты эмоционалдык кабылдоо жана аны чыгармачылык ишмердүүлүк аркылуу чагылдыруу жөндөмдүүлүгүн өнүктүрүү болуп саналат.

1-чейрек (16 саат)

Темалар: Материалдар менен таанышуу. Графика. Түс. Күз.

Баалоо формалары:

- Практикалык иш (сүрөттөр, графикалык көнүгүүлөр, боёк менен иштөө)
- Жекече оозеки тапшырма («Сүрөтчү ким?», «Сызыктар жана чекиттер деген эмне?» деген суроого жооп)

• Окуучунун ишин көзөмөлдөө: тактык, материалдарды колдонуу, коопсуздук чараларын сактоо

Баалоо критерийлери:

- Чыгармачылык материалдарын тааныйт жана атайт
- Чийүүдө сызык жана чекит колдонот
- Негизги жана кошумча түстөрдү айырмалайт
- Жашоодогу жалбырактарды сүрөттөй алат
- Табигый материалдардан жөнөкөй композицияларды түзөт

2-чейрек (14 саат)

Темалар: Колдонмо. Моделдөө. Жаныбарлар. Кышкы жаратылыш.

Баалоо формалары:

- «Күзгү пейзаж» аппликациясын жасоо
- Пластинден жашылча-жемиштерди моделдөө
- Жамааттык иш: «Канаттууларга жем берүүчү» же кышкы канаттуулар темасында кол өнөрчүлүк

• Үй жаныбарлары жөнүндө оозеки аңгеме

Баалоо критерийлери:

- Моделдөө жөндөмүн колдонот: тартуу, буроо, бириктирүү
- Бир нерсенин формасын жана түсүн берет
- Тактык менен туруктуулукту көрсөтөт
- Адам менен жаратылыштын байланышы тууралуу түшүнүктү көрсөтөт

3-чейрек (18 саат)

Темалар: Жаз. Өсүмдүктөрдү өстүрүү. Тоолор. Жаныбарлар.

Баалоо формалары:

- Жаздын пейзажын тартуу

- Төө буурчак себүү (байкоо жана фоторепортаж)
- Практикалык тапшырма: сүйүктүү жаныбардын сүрөтүн тартуу же айкелин жасоо
- «Кыргызстандын тоолору» чиймесинде көргөндөр жөнүндө оозеки аңгеме

Баалоо критерийлери:

- Түс, композиция аркылуу жаратылыштын маанайын бере алат
- Өсүмдүктөрдүн өсүү шарттарын түшүнөт
- Жаныбарды этап-этабы менен тарта алат
- Туулган жердин жаратылышы жөнүндө билимин көрсөтөт

4-чейрек (14 саат)

Темалар: Улуттук орнамент. Туулган жер. Майрам.

Баалоо формалары:

- «Кыргыз оюму» темасына оюм-чийим тартуу
- «Кыргыз жери кооз» жекече пейзаж
- Коллективдүү иш: майрамга карата дубал газета
- Үй жаныбарларын айкел кылуу

Баалоо критерийлери:

- Орнаменталдык элементтерди тааныйт жана кайталайт
- Горизонт сызыгын аныктайт жана объекттерди баракка жайгаштыра алат
- Командада иштөөдө демилгени жана кызматташтыкты көрсөтөт
- Айкелде жаныбардын формасын, мүнөзүн берет

Жыл үчүн жыйынтыктоочу баалоо формасы:

Студенттин төмөнкү багыттар боюнча өнүгүү деңгээлинин бааланбаган, сапаттык мүнөздөмөсү:

- көркөм чеберчилик жана жөндөм;
- байкоо деңгээли;
- жаратылышты эмоционалдык кабыл алуу;
- тактык жана эмгекчилдик;
- командада иштей билүү.

2-класс

Жылдын темасы: «Менин кичинекей мекеним»

Экинчи класста окуучулар жаратылыштын өзгөчөлүгүнө, элдик каада-салттарга, айыл эмгектерине басым жасап, көркөм өнөр аркылуу өз жерин тереңирээк изилдей башташат.

№. б/б	Тематикалык бөлүмдөр	Күтүлгөн жыйынтыктар
1-чейрек (сааттардын саны - 18)		
1.	Туулган жеримде күз. Туулган жердин күзгү пейзаждарын үйрөнүү, күзгү жалбырактардан жана табигый материалдардан сүрөт тартуу жана кол өнөрчүлүк курак жасоо.	Эстетикалык жөндөмдөр, жаратылыштын майда-чүйдөсүнө чейин көңүл бурулат.
2.	Жашылча-жемиштерди көлөмдүү жасап, сүрөтүн тартабыз. Айыл эмгектери менен тааныштыруу, жашылча-жемиштерди сүрөттөп чагылдыруу.	Туулуп-өскөн жердин айыл чарба продуктулары жөнүндөгү билимдерин кеңейтүү. Турмуштан алынган моделдөө, сүрөт тартуу көндүмдөрү калыптанат.

3.	Фантазия жана элестетүү. Күзгү жалбырактардан жана гүлдөрдөн композиция түзүү.	Көркөм материалдарды колдонуу менен күзгү жалбырактардан композиция түзүшөт.
4.	Жыл мезгили – күз, саякат сабагы (экскурсия). Өзүнөн көрүп пейзаж тартуу.	Алар байкоо жүргүзүү жөндөмдөрүн, композициялык ой жүгүртүүсүн жана өзүнөн көрүп этап-этабы менен сүрөттөөнү өнүктүрүшөт.
2-чейрек (сааттардын саны - 14)		
1.	Канаттууларды жана жаныбарларды тартабыз. Ар кандай ыкмаларды колдонуу менен өз мекенинин канаттууларын жана жаныбарларын сүрөттөөнү үйрөнүшөт.	Жаныбарлардын түзүлүшүнө жана адаттарына көңүл бурат.
2.	Жаныбарлар жаратылышыбыздын көркү. Бир шилтем (наброска), эскиздер.	Жаныбарларды сүрөттөө ыкмаларын жакшы өздөштүрүшөт.
3.	Фидерлерди жасоо. Канаттууларды тамактандырып, багуучу жайларды жасоо боюнча практикалык иштер.	Курулуш чеберчилигин жакшы өздөштүрүшүп, жаныбарларга камкордук көрүп багууну үйрөнүшөт.
4.	Мал чарбасы. Табигый материалдардан үч өлчөмдүү композицияны түзүү. Малды багуу жана малды кармоонун өзгөчөлүктөрү тууралуу аңгеме.	Эмгекти урматтоо калыптанат. Окуучулар туулуп өскөн аймактагы кесиптер тууралуу түшүнүктөрүн кеңейтишет.
3-чейрек (сааттардын саны - 18)		
1.	Жазгы жумуш. Айыл чарба иштериндеги куралдар. Техникалык коопсуздук эрежелери. Санитария жана гигиена. уруктарды жана өсүмдүктөрдү көчүрүп отургузуу.	Өсүмдүктөрдүн өсүшү жөнүндө негизги билимге ээ болушат. Жаратылыш үчүн жоопкерчилик сезими калыптанат.
2.	Колдонмо «Биринчи гүлдөгөн гүлдөр». Кагаздан жана кездемеден жасалган кол өнөрчүлүк.	Алар чыгармачылык фантазиясын, майда моторикасын, композициялык ой жүгүртүүсүн өнүктүрүшөт.
3.	Үй жаныбарларын тарталы. Динамикадагы жаныбарларды моделдөө жана тартуу.	Алар жаныбарларды динамикада сүрөттөө ыкмаларын жакшы өздөштүрүшөт. Айыл турмушу менен байланыш түзүлөт.
4.	Сүрөт искусствосунда жаздын көркү. Жылуу жана муздак түстөр. Алар жаратылыштагы түрдүү өзгөрүүлөрдү боёк аркылуу беришет.	Алар жаратылыштагы абалдын жандуу жеке таасирлерин алдын ала тандап алуу менен пейзажды – маанайды – кыялдануу жана эс тутум боюнча иштешет (мисалы, жаздын өзгөрмөлүү жана ачык түстүү абалы, ар түрдүү түстөр) .
5.	«Нооруз» Элдик оймо-чиймелер элементтери менен майрамдык композиция.	Чыгармачылыкта көркөм экспрессиянын негизги каражаттарын (композиция, түс, көлөкө, перспектива) эсинен жана элестетүүдөн пайдаланып гуашь менен иштөөнү билишет.
4-чейрек (сааттардын саны - 16)		
1.	Улуттук оюнчуктар жана жасалгалар.	Өз элинин маданияты, каада-салты

	Салттуу оюнчуктар жана оймочиймелер менен тааныштыруу, искусстводо улуттук белгилерди колдонуу.	жөнүндө билимдерин кеңейтүү. Алар стилдештирүү техникасын жакшы өздөштүрүп, колдонмо жасалга өнөрүнүн негиздерин үйрөнүшөт.
2.	Боз үйдүн көлөмдүү жасалышы, кол өнөрчүлүгү. Боз үйдүн моделдерин жана салттуу турак жайдын башка элементтерин түзүү.	Мейкиндик ой жүгүртүүсүн жана үч өлчөмдүү моделдөө көндүмдөрүн өнүктүрүү. Алар көчмөндөрдүн турак жайынын жашоосу жана түзүлүшү жөнүндө түшүнүктү түзөт.
3.	Жаз мезгили. «Менин туулган жерим». Негизги түстөрдү колдонуу менен кошумча түстөрдү табуу. Ритмин билдирүү каражаты катары жаратылышка саякат.	Аларда байкоочулук, жазгы жаратылыштын өзгөчөлүгүн жеткире чагылдыруу жөндөмү өсөт. Мезгил жөнүндө эмоционалдык кабылдоо калыптанат.
4.	Менин мекеним – Кыргызстан. Колдо бар каражаттардан композиция түзүү. Командада иштөө.	Эстетикалык жөндөмдөр, жаратылыштын майда-чүйдөсүнө чейин көңүл бурулат. Командада иштөө көндүмдөрү калыптанат

2-класс үчүн баалоо тести

Жылдын темасы: **"Менин кичинекей мекеним"**

Контролдук баалоонун максаты – окуучулардын туулган жеринин табияты, каада-салттары, айыл эмгектери жана декоративдик-прикладдык искусствосу менен байланышкан темалар боюнча билим жана практикалык көндүмдөрдү өздөштүрүү деңгээлин аныктоо. Эстетикалык кабыл алууну, тырышчаактыкты, байкоочулукту жана чыгармачылык менен билдирүү жөндөмдүүлүгүн өнүктүрүүгө өзгөчө көңүл бурулат.

1-чейрек (18 саат)

Темалар: Туулган жердеги күз, айыл иштери, фантазия жана элестетүү, турмуштан сүрөт тартуу.

Баалоо формалары:

- Практикалык иш (пейзаж сүрөттөрү, табигый материалдардан кол өнөрчүлүк, мөмө-жемиштерден композиция түзүү)

- Жеке оозеки тапшырма (күзгү пейзажды сүрөттөө, айыл иштери жөнүндө аңгеме)
- Окуучунун ишин байкоо: демилгелүүлүк, тактык, ишке болгон мамиле

Баалоо критерийлери:

- Туулган жеринин күзгү жаратылышынын өзгөчөлүктөрүн тааныт жана сүрөттөйт
- Жашоодогу жашылча-жемиштерди сүрөттөйт
- Табигый материалдарды колдонуу менен жөнөкөй композицияларды түзөт
- Тегиздикке жана көлөмдө композицияларды түзө билүү
- Айлана-чөйрөгө эстетикалык мамилесин көрсөтөт

2-чейрек (14 саат)

Темалар: Туулган жердин канаттуулары жана жаныбарлары, малды багуу, тоюттандыруу, мал чарбачылыгы.

Баалоо формалары:

- Практикалык иш (сүрөттөр, жаныбарлардын эскиздери, жем берүүчү)
- Оозеки жооптор (тууган жердин жаныбарлары, кесиптери жөнүндө аңгеме)
- Окуучунун эмгектик активдүүлүгүнө байкоо жүргүзүү

Баалоо критерийлери:

- Туулган жердин жаныбарларын тааныйт, алардын сырткы көрүнүшүнүн өзгөчөлүктөрүн көрсөтөт
- Фидерлерди жана башка жөнөкөй структураларды түзөт
- Жаныбарларга кам көрүүгө кызыгууну көрсөтөт
- Айылдык кесиптер, эмгектер жөнүндө айтып берет
- Табигый материалдар менен иштей билүү

3-чейрек (18 саат)

Темалар: Жазгы эмгек, үй жаныбарлары, гүлдөр, жазгы маанай, Нооруз майрамы.

Баалоо формалары:

- Практикалык иш (аппликация, моделдөө, пейзаждар, композициялар)
- Оозеки жооптор (жаз, айыл чарба иштери тууралуу аңгеме)
- Презентация үчүн чыгармачылык тапшырма (жазгы маанай)

Баалоо критерийлери:

- Жаздын негизги белгилерин билет, чыгармачылыкта чагылдырат
- Маанайды түзүү үчүн жылуу жана муздак түстөрдү колдонот
- Кыймылдагы жаныбарларды сүрөттөйт
- Жазгы маанайды композиция аркылуу берет
- Майрамдык иштерде элдик орнаменттерди колдонот

4-чейрек (16 саат)

Темалар: Улуттук каада-салт, көркөм кол өнөрчүлүк, боз үй, жаз пейзажи, топтук иш.

Баалоо формалары:

- Практикалык иш (үч өлчөмдүү кол өнөрчүлүк, стилдештирилген орнамент, панно)
- Коллективдуу долбоордук иш
- Оозеки сүрөттөө (Кыргызстандын үйү, каада-салты, символдору)

Баалоо критерийлери:

- Улуттук орнаменттерди элементтерин колдонот
- Салттуу турак жайдын үч өлчөмдүү моделдерин түзөт
- Коллективдуу панно тузуу учун коллектив болуп иштейт
- Өз аймагынын жазгы пейзажынын мүнөздөмөлөрүн берет
- Маданиятка жана салттарга урмат көрсөтөт

Жыл үчүн жыйынтыктоочу баалоо формасы:

Окуучунун төмөнкү багыттар боюнча өнүгүү деңгээлинин бааланбаган, сапаттык мүнөздөмөсү:

- эстетикалык кабыл алуу жана көркөм чеберчилик;
- байкоо жана жаратылышка кунт коюп мамиле кылуу;
- тактык жана эмгекчилдик;
- өзүнүн туулган жеринин маданиятына кызыгуу;
- чыгармачылык аркылуу таасирлерин билдирүү жөндөмдүүлүгү;
- командада иштөө көндүмдөрү.

3-класс

Жылдын темасы: "Туулган жерибиздин көркү"

Үчүнчү класстын окуучулары үчүн бул программа өздөрүнүн туулган жерин, айыл эмгегин, салттуу искусствосун терең үйрөнүүгө багытталган.

№. б/б	Тематикалык бөлүмдөр	Күтүлгөн жыйынтыктар
1 чейрек (сааттардын саны - 18)		
1.	Туулган жеримдин пейзаждары. Жаратылышты сүрөттөө үчүн ар кандай ыкмаларды колдонуу менен	Жаратылышты чагылдыруу шык-жөндөмдөрүн өркүндөтүп, ар кандай көркөм ыкмалар менен таанышат. Түс жана форма

	туулган жердин пейзажын тартуу.	сезими өнүгөт.
2.	Жалбырактары бар тиркемелер. Күзгү композицияларды жана кол өнөрчүлүктү түзүү үчүн табигый материалдарды колдонуу.	Алар эстетикалык табитти, майда моторикасын жана табигый материалдар менен иштөө жөндөмүн өстүрүшөт.
3.	Кагаз өндүрүшүнүн тарыхы жана заманбап технологиялар. Ар кандай ыкмаларды колдонуу менен кагаз менен иштөө.	Алар кагаз өндүрүшүнүн өнүгүү этаптарын билишет, кагаздын түрлөрүн ажыратышат жана анын касиеттерин эске алуу менен үч өлчөмдүү буюмдарды түзө алышат.
4.	Айыл чарба иштери. Кагаздан үрөн кутучаларын жасоо. Үрөндөрдү чогултуу, аларды сактоо жана жабык өсүмдүктөргө кам көрүү .	Өсүмдүктөрдү багуу боюнча негизги билимдерди алуу. Аларда экологиялык ой жүгүртүү, жаратылышка камкор мамиле өрчүйт.
2-чөйрөк (сааттардын саны - 14)		
1.	Күзгү түшүмдү тарталы. Күзгү түшүмдүн жашылча-жемиштерин тартуу.	Буюмдардын формасын жана түсүн берүүгө үйрөнүшөт, байкоо жөндөмдөрүн жана фантазиясын өнүктүрүшөт.
2.	Тамак жасоонун жана санитариянын негиздери. Жумуш ордун уюштуруу, гигиена жана коопсуздук эрежелери.	Алар ашканада жумуш ордун уюштуруу көндүмдөрүн өрчүтүшөт, тамак-аш даярдоодо санитардык нормаларды жана коопсуздук эрежелерин сакташат.
3.	"Даамдуу тамак." Даамдуу тамактар, тамак жасоонун жөнөкөй ыкмаларын өз алдынча же чоңдордун жардамы менен өздөштүрө аласың. Дени сак тамактануу. Витаминдердин, минералдардын жана суунун ролу.	Окуучулар өз алдынча жөнөкөй жана даамдуу тамактарды жасай алышат. Алар туура тамактануунун маанилүүлүгүн түшүнүшөт, витаминдердин жана минералдардын негизги топторун билишет, алардын организмдеги ролун түшүнүшөт.
4.	Үй жаныбарларын айкелдейбиз. Пластилин менен иштөө.	Алар моделдөө ыкмаларын жакшы өздөштүрүшөт, жаныбарлардын мүнөздүү белгилерин берүүгө үйрөнүшөт, мейкиндик ой жүгүртүүсүн өнүктүрүшөт.
3-чөйрөк (сааттардын саны - 20) Орусчадан 2 теманы алуу керек		
1.	Сүрөт искусствосунун түрлөрү жана жанрлары менен тааныштыруу. Сүрөтчүлөр жана алардын сүрөттөрү менен таанышуу.	Сүрөт искусствосуна жана анын тарыхына болгон когнитивдик кызыгуусун өрчүтүшөт. Алар дүйнөгө жана искусствого моралдык-эстетикалык мамилени тарбиялайт.
2.	Согуш жанры. «Жигит туулган жерин коргоо үчүн жаралат» .	Баатырдык образды жаратууда чыгармачылык композициялык тажрыйбага ээ болушат . Ата Мекендин баатырларынын эстеликтерине мисалдар келтиришет.
3.	Жазгы талаалар. Жазгы пейзаждарды тартуу, жаратылыштын ойгонуусу темасында композицияларды түзүү.	Аларда композиция сезими, түстү кабыл алуу жана жаратылыштагы мезгилдик өзгөрүүлөрдү билдирүү жөндөмү өсөт.
4.	Класста чакан бакча түзүү. Кичинекей бакчага үрөндү себиپ өсүшүнө байкоо жүргүзүү боюнча практикалык иш.	Алар өсүмдүк өстүрүү боюнча практикалык көндүмдөргө ээ болушат, өсүмдүктөрдүн өсүшүнө жана өнүгүшүнө байкоо жүргүзүүнү үйрөнүшөт.
5.	Төө буурчак/пияз отургузуу. Үрөн себүү аркылуу өсүмдүктөрдүн өсүү	Окуучулар өсүмдүктүн уруктан кантип өсүп жатканын байкап, бул процессти сызыктар

	процесси менен тааныштыруу. .	жана түстөр аркылуу сүрөттөй алышат. Алар жоопкерчиликти, байкоо жүргүзүү жөндөмдөрүн өнүктүрүшөт жана эксперименталдык иш-аракеттерде тажрыйба алышат.
4-чөйрөк (сааттардын саны - 16)		
1.	Улуттук сувенирлер. Улуттук оймо-чиймелер менен сувенирлерди чыгаруу.	Алар улуттук декоративдүү-прикладдык искусствонун элементтерин өздөштүрүп, өз элинин маданиятына кызыгуусун арттырышат.
2.	“Тулпарлар” - элибиздин байыртадан бери эле тулпарларга болгон мамилеси, көркөм өнөрдөгү чагылышы тууралуу баян.	Окуучулар сүрөттөлгөн чыгармалардын аталыштарын жана иллюстрацияларында тулпарларды чагылдырган авторлордун ысымдарын билишет. Мамлекеттик символдор боюнча билимдерин тереңдетип, топтук жана жеке чыгармачылык менен иштөө жөндөмдөрүн өнүктүрүшөт.
3.	Жазгы пейзаж . Тактардын, сызыктардын, пропорциялардын ритмин билдирүү каражаты катары. Экскурсия.	Алар байкоолордун негизинде жашоодон тарта алышат.
4.	Кыргызстандын ажайып булактары, дарыялары, көлдөрү. Ар кандай техникада боёктор менен иштөө.	Боек менен иштөөнүн ар кандай ыкмаларын (алля-прима жана лессировка) билишет жана колдонушат .

3-класс үчүн баалоо тести

Жылдын темасы: **"Туулган жерибиздин көркү"**

Контролдук баалоонун максаты – окуучулардын туулган жеринин табияты, каада-салттары, айыл эмгектери жана декоративдик-прикладдык искусствосу менен байланышкан темалар боюнча билим жана практикалык көндүмдөрдү өздөштүрүү деңгээлин аныктоо. Эстетикалык кабыл алууну, тырышчаактыкты, байкоочулукту жана чыгармачылык менен билдирүү жөндөмдүүлүгүн өнүктүрүүгө өзгөчө көңүл бурулат.

1-чөйрөк (18 саат)

Темалар: Туулган жердеги күз, айыл иштери, фантазия жана элестетүү, турмуштук сүрөт тартуу.

Баалоо формалары:

- Практикалык иш (пейзаж сүрөттөрү, табигый материалдардан кол өнөрчүлүк, мөмө-жемиштерден композиция түзүү)
- Жеке оозеки тапшырма (күзгү пейзажды сүрөттөө, айыл чарба жумуштары жөнүндө аңгеме)
- Окуучунун ишин байкоо: демилгелүүлүк, тактык, ишке болгон мамиле

Баалоо критерийлери:

- Туулган жеринин күзгү жаратылышынын өзгөчөлүктөрүн билет жана сүрөттөйт
- Жашоодогу жашылча-жемиштерди сүрөттө чагылдырат
- Табигый материалдарды колдонуу менен жөнөкөй композицияларды түзөт

- Тегиздикте жана көлөмдө композицияларды түзө билүү
- Айлана-чөйрөгө эстетикалык мамилесин көрсөтөт

2-чейрек (14 саат)

Темалар: Туулган жердин канаттуулары жана жаныбарлары, малды багуу, тоюттандыруу, мал чарбачылыгы.

Баалоо формалары:

- Практикалык иш (сүрөттөр, жаныбарлардын эскиздери, жем берүүчү жайлар)
- Оозеки жооптор (тууган жердин жаныбарлары, кесиптери жөнүндө аңгеме)
- Окуучунун эмгектик активдүүлүгүнө байкоо жүргүзүү

Баалоо критерийлери:

- Туулган жердин жаныбарларын тааныйт, алардын сырткы көрүнүшүнүн өзгөчөлүктөрүн көрсөтөт
- Фидерлерди жана башка жөнөкөй структураларды түзөт
- Жаныбарларга кам көрүүгө кызыгууну көрсөтөт
- Айылдык кесиптер, эмгектин тармактары жөнүндө айтып берет
- Табигый материалдар менен иштей билүү

3-чейрек (18 саат)

Темалар: Жазгы эмгек, үй жаныбарлары, гүлдөр, жазгы маанай, Нооруз майрамы.

Баалоо формалары:

- Практикалык иш (аппликация, моделдөө, пейзаждар, композициялар)
- Оозеки жооптор (жаз, айыл чарба иштери тууралуу аңгеме)
- Презентация үчүн чыгармачылык тапшырма (жазгы маанай)

Баалоо критерийлери:

- Жаздын негизги белгилерин билет, чыгармачылыкта чагылдырат. Сүртчүлрдүн ысымдарын, чыгармаларын билет.
- Маанайды түзүү үчүн жылуу жана муздак түстөрдү колдонот
- Кыймылдагы жаныбарларды сүрөттөйт
- Жазгы маанайды композиция аркылуу берет
- Майрамдык иштерде элдик орнаменттерди колдонот

4-чейрек (16 саат)

Темалар: Улуттук каада-салт, көркөм кол өнөрчүлүк, боз үй, жаз пейзажы, топтук иш.

Баалоо формалары:

- Практикалык иш (үч өлчөмдүү кол өнөрчүлүк, стилдештирилген орнамент, панно)
- Коллективдүү долбоордук иш
- Оозеки сүрөттөө (Кыргыздардын турак жайы, каада-салты, символдору)

Баалоо критерийлери:

- Улуттук орнаменттердин элементтеин колдонот
- Салттуу турак жайдын үч өлчөмдүү моделдерин түзөт
- Коллективдүү панно түзүүдө биргелешип иштейт
- Өз аймагынын жазгы пейзажынын мүнөздөмөлөрүн берет
- Маданиятка жана салттарга урмат көрсөтөт

Жыл үчүн жыйынтыктоочу баалоо формасы:

Окуучунун төмөнкү багыттар боюнча өнүгүү деңгээлинин сапаттык баалоо:

- көркөм жана эстетикалык өнүгүү;
- байкоо жана жаратылышка кунт коюп аяр мамиле кылуу;
- тактык жана эмгекчилдик;
- өзүнүн туулган жеринин маданиятына кызыгуу;
- чыгармачылык аркылуу таасирлерин билдирүү жөндөмдүүлүгү.

4-класс

Жылдын темасы: "Ата-бабалардын өнөрү"

Төртүнчү класста элдик каада-салтты, кол өнөрчүлүктү тереңирээк түшүнүүгө, окуучулардын айыл эмгектерине чыгармачылык мамилесин өнүктүрүүгө басым жасалат.

№. б/б	Тематикалык бөлүмдөр	Күтүлгөн жыйынтыктар
1-чейрек (сааттардын саны - 18)		
1.	Күзгү жумуштар. Түшүм жыйноо жана күзгү жумуштар темасында «Тематикалык сүрөт».	Тема боюнча композиция түзүүгө үйрөнүшөт, түшүм жыйноо процесси менен таанышат, айыл чарба иштерине болгон сый-урматты тарбиялайт.
2.	Тиркемелер "Түшүм". Жашылчалардын жана жемиштердин формаларын чагылдыруу үчүн ачык түстөрдү жана формаларды колдонуу.	Алар композициялык ой жүгүртүүнү, түс жана форма сезимин өнүктүрүшөт.
3.	Айыл чарба иштери. Кол өнөрчүлүк жана гербарий жасоо үчүн табигый материалдар менен иштөө.	Алар чыгармачылык ой жүгүртүүсүн өнүктүрүшөт жана өздөрүнүн туулган жеринин өсүмдүктөр дүйнөсү жөнүндө түшүнүк алышат.
4.	Даярдоо технологиясы. Улуттук ашканасы: каттама, калама жана суусундуктар.	Алар салттуу тамактарды жана суусундуктарды даярдоонун рецепттерин, аларды даярдоонун технологиясын билишет жана тамак даярдоодо коопсуздук чараларын сактай алышат.
5.	Алтын күз майрамына карата даярдалган эмгектердин көргөзмөсү. Көргөзмөгө катышуу үчүн мыкты эмгектерди тандоо жана презентациялоо.	Студенттер өз колдору менен даярдалган даамдуу тамактардан ырахаттанып, майрамдык дасторконду өздөрү өстүргөн жашылча-жемиштер менен кооздошот.
2-чейрек (сааттардын саны - 14)		
1.	Кол эмгеги: аспаптар жана материалдар. «Чөп кат» кыстармалар жасоо.	Негизги кол көндүмдөрүнө ээ болуу, жөнөкөй буюмдарды (кыстарма, буклет ж.б.) түзүү үчүн атайын каражаттарды колдонуу.
2.	«Кол терме» - түрдүү түстөгү жиптерден колго токуунун ар кандай түрлөрүн өздөштүрүү. Токулган жиптерден кооздук буюмдарды жасоо.	Окуучулар оймо-чийме боюнча кол менен жиптин ар кандай түрлөрүн тандап, декоративдик буюмдарды жасоону үйрөнүп, кооздоо жана жасалгалоо жөндөмдөрүн өстүрүшөт.
3.	Скульптура, кышта калган жаныбарлардын макеттери. Туулган жеринде кыштаган жаныбарлардын макеттерин жасоо.	Алар жаныбарлардын кыш мезгилиндеги жүрүм-туруму менен таанышып, моделдөө жана мейкиндикте ой жүгүртүү жөндөмдөрүн өстүрүшөт.
4.	Экология темасында сүрөт тартуу. "Табиятты коргойлу"	Экологиялык жоопкерчиликти өнүктүрүп, жаратылышка кам көрүүнүн маанилүүлүгүн түшүнүшөт.
5.	Жашылча-жемиш тамактары. Жөнөкөй салаттарды даярдоо.	Жашылча-жемиштерден жөнөкөй тамактарды (салаттар, десерттер) даярдап, бул азыктардын

		аш болумдуулугун, пайдасын билишет.
3-чейрек (сааттардын саны - 20)		
1.	" Кичинекей китеп " . Китеп жасоо искусствосу. Тандалган жомок боюнча иллюстрацияларды түзүү.	Миниатюралык жанрларды билет. Окулган жомоктордун негизинде композициялар түзүлөт.
2.	Согуш жанры. Мекенди коргоочулар композициясын түзүү.	Композицияны түзүүнүн ар кандай ыкмаларын көрсөтүү.
3.	«Майрамдык букет». Майрамдык композиция. Ар кандай материалдардан белек жасоо .	Алар композициянын жана ритмдин эрежелерин сактоо менен гүлдесте гүлдөрдү сүрөттөшөт.
4.	«Таштарга түшүрүлгөн оюулар». Таштарга чиймелердин негизинде иштерди жүргүзүү.	Алар ташка сүрөт тартуунун негизги ыкмаларын машыгышат.
5.	Үрөн себүү. Өсүү процессине байкоо жүргүзүү үчүн класста үрөн себүү.	Өсүмдүк өстүрүүнүн негиздерин өздөштүрүшөт, байкоо жүргүзүүгө, жыйынтык чыгарууга үйрөнүшөт.
6.	"Менин бакчам" долбоору. Балдар мини-долбоорлорду жаратышат.	Алар долбоордук ой жүгүртүүнү, демилгени жана пландоо жөндөмүн өнүктүрүшөт.
4-чейрек (сааттардын саны - 16)		
1.	Белек буюмдарына эскиздерди түзүү. Колдонмо даярдалган сувенирлер үчүн жасалгалар .	Алар кыргыз оймо-чиймелеринин маанисин түшүнүп, образдарды мааниси боюнча ажырата алышат.
2.	Улуттук орнамент. Маданият жана жаратылыш менен байланышкан салттуу оймо-чиймелерди түзүү.	Алар улуттук искусство жөнүндөгү билимдерин кеңейтип, эстетикалык кабыл алуусун өстүрүшөт.
3.	Структуралык материалдар: жыгач, металл ж.б. Ар кандай материалдардан долбоорлонгон буюмду даярдоонун технологиясы.	Алар ар кандай материалдар менен иштөөнү жана ата-бабаларынын күнүмдүк турмушунун элементтерин үйрөнүшөт. Материалдарды (жыгач, металл, пластмасса ж. б.) айырмалайт, алардын физикалык касиеттерин курулушта жана турмуш-тиричиликте колдонулуучу аймактарын билишет.
4.	Боз үйдүн макети. Боз үйдүн моделдерин түзүү.	Алар ата-бабаларынын жашоо образын калыптандырат, мейкиндиктик ой жүгүртүүнү жана командада иштөө көндүмдөрүн өнүктүрүшөт.

4-класс үчүн баалоо тести

Жылдын темасы: "Ата-бабалардын өнөрү"

Контролдук баалоонун максаты окуучулардын элдик кол өнөрчүлүк, маданият жана ата-бабалардын жашоосу жөнүндө билимдерин өздөштүрүү деңгээлин, ошондой эле чыгармачылык жана практикалык көндүмдөрдүн өнүгүү даражасын аныктоо болуп саналат. Өзгөчө көңүл каада-салттарды урматтоого, кол эмгегине кызыгууга жана иш-аракеттердин ар кандай түрлөрүндө өз идеяларын ишке ашырууга багытталган.

1-чейрек (18 саат)

Темалар: Күзгү жумуштар, айыл чарба, кол өнөрчүлүк, аппликация, салттуу тамактарды даярдоо.

Баалоо формалары:

- Түшүм жыйноо темасына тематикалык сүрөттөр жана аппликациялар
- Табигый материалдардан кол өнөрчүлүк жасоо
- Айылдык эмгекти оозеки баяндоо
- Күзгү көргөзмө үчүн топтук иш

Баалоо критерийлери:

- Берилген тема боюнча композиция түзө алат
- Жашылча-жемиштерди тааныт жана сүрөттөйт, ачык түстөрдү жана формаларды колдонот
- Көргөзмөлөрдү долбоорлоого катышат
- Айылдагы эмгекке, тамак-аш маданиятына кызыгуу көрсөтөт
- Тамак-аш даярдоодо коопсуздук чараларын сактайт

2-чейрек (14 саат)

Темалар: Кол өнөрчүлүк, токуу, моделдөө, экологиялык билим берүү, мөмө-жемиштерден жасалган тамактар.

Баалоо формалары:

- Практикалык иш: кыстармаларды, кооздук буюмдарды жасоо
- Жаныбарлардын моделдерин моделдөө
- Экологиялык темадагы сүрөттөр
- Жашылча-жемиштерден жөнөкөй тамактарды даярдоо

Баалоо критерийлери:

- Негизги кол өнөрчүлүккө ээ болуу
- Түстөрдү жана материалдарды тандоону билет
- Кол өнөрчүлүктө демилгени көрсөтөт
- Малдын кыш мезгилиндеги жүрүм-туруму боюнча билимин көрсөтөт
- Экологиялык ой жүгүртүүсүн жана туура тамактануунун пайдасын түшүнүүнү көрсөтөт

3-чейрек (20 саат)

Темалар: Кичинекей китеп жасоо, согуштук жанр, майрамдык композициялар, таштарга оюу түшүрүү, өсүмдүк өстүрүү.

Баалоо формалары:

- Жеке жана топтук долбоорлор
- Жомокторго иллюстрациялар
- Ата Мекенди коргоочулар темасына композициялар
- Практикалык иш: гүлдестелер, ташка сүрөттөр, үрөн себүү

Баалоо критерийлери:

- Дизайн жана макет боюнча көндүмдөрүн көрсөтөт
- Композициянын жана ритмдин эрежелерин сактайт
- Мейкиндиктик ой жүгүртүүсүн өнүктүрөт
- Өсүмдүктөрдүн өсүү процессине байкоо салып, сүрөттөп бере алат
- Мини-долбоорлорду пландаштырууда жана ишке ашырууда демилгени көрсөтөт

4-чейрек (16 саат)

Темалар: Сувенирлердин эскиздери, улуттук орнамент, курулуш материалдары менен иштөө, боз үйдүн макети.

Баалоо формалары:

- Эскиздерди жана жасалгаларды түзүү

- Ар кандай материалдар менен практикалык иш
- Топто макеттерди түзүү

Баалоо критерийлери:

- Кыргыздын оймо-чиймелерин тааныйт жана айырмалайт
- Мамлекеттик символдордун маанисин түшүнөт
- Материалдардын ар кандай түрлөрү менен иштейт (жыгач, металл, кездеме)
- Ата-бабалардын маданияты, жашоо образы тууралуу билимин көрсөтөт
- Командада иштөөгө катышат, тактыкты жана ырааттуулукту сактайт

Жыл үчүн жыйынтыктоочу баалоо формасы:

Төмөнкү багыттар боюнча окуучунун өнүгүү деңгээлинин сапаттык мүнөздөмөсү түрүндө баалоо:

- чыгармачылык жана көркөм жөндөмдүүлүктөр;
- ата-бабалардын маданиятына жана кол өнөрчүлүгүнө кызыгуу;
- кол эмгеги жана материалдар менен иштөө көндүмдөрү;
- кунт коюучулук, туруктуулук, тактык;
- өз алдынча жана коллективдүү иштей билүү.

5-класс

Жылдын темасы: "Салттар жана кол өнөрчүлүк"

5-класстын программасы окуучулардын улуттук каада-салт, кол өнөрчүлүк боюнча билимдерин кеңейтип, дыйканчылык жана кол өнөрчүлүк кесиптери боюнча түшүнүктөрүн тереңдетет.

№. б/б	Тематикалык бөлүмдөр	Күтүлгөн жыйынтыктар
1-чейрек (сааттардын саны - 18)		
1.	Күзгү пейзаждар. Сүрөт тартуу жана аппликация аркылуу күзгү пейзаждарды түзүү. Перспектива. Аба перспективасы. Эркин темада ар кандай композицияларды түзүү.	Көркөм чеберчиликти өрчүтүшөт, жаратылыштагы мезгилдик өзгөрүүлөргө көңүл бурушат, ар кандай материалдарды жана ыкмаларды колдонууга үйрөнүшөт.
2.	Айыл чарба иштери. Түшүм жыйноо, тамак-ашты жана үрөндү салттуу сактоону үйрөнүү.	Алар айыл чарба жумуштарынын этаптары жөнүндө түшүнүк алышат.
3.	Кездемелердин келип чыгыш тарыхы жана түрлөрү, өндүрүш технологиясы. кездемеден же жиптен жөнөкөй кол өнөрчүлүк үчүн эскиздерди түзүү.	Алар кездеме өндүрүшүнүн этаптарын түшүнүшөт, булалардын түрлөрүн ажыратышат, алардын касиеттерин жана күнүмдүк турмушта колдонулушун билишет. Жөнөкөй композицияларды түзүнүз.
4.	Кыял чабыттары жана элестетүү. Күзгү жалбырактардан жана гүлдөрдөн тегиздикте композиция түзүү.	Көркөм материалдарды колдонуу менен күзгү жалбырактардан, гүлдөрдөн композиция түзүү.
2-чейрек (сааттардын саны - 14)		
1.	Мал кыштатуунун моделдери. Кыштаган жаныбарлардын фигурасын скульптуралоо.	Алар мейкиндик ой жүгүртүүсүн өнүктүрүшөт жана кыш мезгилиндеги жаныбарлардын адаттарын үйрөнүшөт.
2.	Курак салттуу патчворк ыкмасы болуп саналат. Курактын тарыхы жана	Алар курактын тарыхын жакшы билишет, оймо-чиймелердин түрлөрүн ажыратышат

	түрлөрү. Курак жыйноодогу салттуу оймо-чиймелер. Ар кандай техникада кагаз менен иштөө.	жана заманбап тенденцияларды эске алуу менен жөнөкөй патчворк элементтерин аткарышат.
3.	Улуттук элементтер менен жаңы жылдык жасалгаларды жасоо. Майрамдык жасалгаларды түзүү үчүн салттуу үлгүлөрдү колдонуу.	Алар чыгармачылыкты жана стилдик сезимди өнүктүрүп, элдик чыгармачылыктын элементтерин заманбап формаларга киргизүүгө үйрөнүшөт.
4.	"Жаңы жылдык кол өнөрчүлүк". Тандалган техниканы колдонуп, түстүү кагаздан түрдүү кол өнөрчүлүктү жасоо.	Жаңы жылдык кол өнөрчүлүк үлгү боюнча түстүү кагаздан жасалат.
5.	Терезелерди кар бүртүкчөлөрү менен кооздоо. Симметрия түшүнүгүн бекемдөө.	Кагазды бүктөө жана кесүү эрежелерин сактоо менен үлгү боюнча кагаздан түрдүү формадагы кар бүртүкчөлөрүн жасашат.
3 чейрек (сааттардын саны - 20)		
1.	Сүйүктүү тамактарыбызды жасаганды улуулардан үйрөнөбүз . Тамактан уулануунун алдын алуу жана биринчи жардам көрсөтүү.	Алар даамдуу тамак жасаганды билишет . Алар тамак-аштан уулануунун алдын алуу эрежелерин билишет жана уулануу учурунда биринчи жардам көрсөтө алышат.
2.	Жазгы айыл чарба жумуштары. Отургузуу үчүн үрөн даярдоо.	Алар айыл чарба жумуштары менен таанышып, эмгек ыктарын, жаратылышка аяр мамиле жасоону калыптандырат.
3.	“Улуттук тамактар – талаадан дасторконго” долбоору. Тамак-ашты өстүрүүдөн баштап, салттуу тамактарды даярдоого чейинки процессти үйрөнүү.	Алар өз элинин тамак-аш маданияты менен таанышып, эмгектин баалуулугун, салт-санаалардын уландысын түшүнүшөт.
4.	Орнамент дүйнөсү: мааниси жана колдонулушу. Эскизден буюмдарды жасоонун салттуу ыкмаларын колдонуу	Орнаменттин түрлөрүн ажырата алышат, алардын символикасын билишет жана салттуу оймо-чиймелердин элементтери менен композицияларды түзө алышат.
5.	Жазгы майрамдарга композиция түзүү . Ар кандай техникада көркөм материалдар менен иштөө.	Алар тандалган түстөрдүн жардамы менен жазгы майрамдык маанайды тартуулап, боек менен чыгармачылык иштерди аткарышат.
6.	«Нооруз — улуттук майрам». Майрамдык композиция. Комбинацияланган иш .	Алар түстүү кагаз жана башка материалдарды колдонуу менен айкалыштырылган иштерди аткарышат.
4 чейрек (сааттардын саны - 16)		
1.	Улуттук текстиль. Кыргыздын текстиль салттары менен тааныштыруу. Материалдардан композиция түзүү.	Декоративдүү-прикладдык искусство боюнча билимдерин кеңейтишет, орнаменттердин символикасын жана аларды аткаруу техникасын түшүнүүгө үйрөнүшөт.

2.	Долбоор: «Элимдин оюму». Үй-бүлөлүк каада-салттарга байланыштуу оймо-чиймелерди изилдөө жана түзүү.	Аларда изилдөө көндүмдөрү, үй-бүлө тарыхына кызыгуу, өзгөчөлүк сезими жана өз элинин каада-салтын урматтоо сезими өсөт.
3.	Тематикалык сүрөт тартуу. Адам, жер, космос.	Аларда космос мейкиндиги, космос станциялары, кемелер жана астронавттар чагылдыруу.
4.	«Сүйүктүү адамдын портрети». Портрет, автопортрет жана силуэт жөнүндө жалпы түшүнүктөр.	Портреттин түрлөрүн билет. Алар адамдын башын пропорцияга ылайык сүрөттөшөт.
5.	Канаттуулар жылуу жактан учуп келишти. Графикалык иш.	Чыгармачылыкта өздөрүнүн оюн, сезимдерин билдирип, эскиздерди жасашат.

5-класс үчүн баалоо тести

Жылдын темасы: "Салттар жана кол өнөрчүлүк"

Баалоонун максаты окуучулардын каада-салттарга, кол өнөрчүлүккө, жаратылышка жана айыл жергесине тиешелүү билимдерди жана практикалык көндүмдөрдү өздөштүрүү деңгээлин аныктоо болуп саналат. Көркөм табитти өстүрүүгө, маданий мурастарды урматтоого, эстетикалык кабыл алууга, эмгекчилдикке жана чыгармачылык менен айтууга өзгөчө көңүл бурулат.

1-чейрек (18 саат)

Темалар:

- Күзгү пейзаждар жана перспектива
- Айыл чарба жумуштары жана түшүм жыйноо
- Кездемелердин тарыхы жана эскиздердин жаралышы
- Кыял чабыттары жана элестетүү

Баалоо формалары:

- Практикалык иш (аппликация, чийме, эскиз, кол өнөрчүлүк)
- Оозеки аңгемелер (сезондук өзгөрүүлөр, айыл чарба эмгектери жөнүндө)
- Демилгеге, тактыкты жана ишке болгон мамилени көзөмөлдөө

Баалоо критерийлери:

- Күз, айыл турмушу темасында чыгармаларды жаратат
- Перспектива жана түс боюнча билимди колдонот
- Кол өнөрчүлүк ыкмаларына (кездеме, жип) кызыгуу көрсөтөт.
- Чыгармачылыкта табигый материалдарды колдонууну билет

2-чейрек (14 саат)

Темалар:

- Мал кыштатуунун моделдери
- Курак жана улуттук оймо-чиймелер
- Улуттук элементтер менен жаңы жылдык жасалгалар
- Кар бүртүкчөлөрүндөгү симметрия

Баалоо формалары:

- Моделдөө, кагаз менен иштөө, жасалгалоо
- Жаңы жылдык тематикалык долбоорлор
- Чыгармадагы мотивдерди жана символизмди жекече талкуулоо

Баалоо критерийлери:

- Өз аймагынын жаныбарларын, кыш мезгилиндеги адаттарын билет
- Салттуу оймо-чиймелерди ажыратып, кол өнөрчүлүккө колдонот

- Иште симметрияны жана тактыкты сактоону билет
- Чыгармачылыкты жана стиль сезимин көрсөтөт

3-чейрек (20 саат)

Темалар:

- Тамактан уулануу жана биринчи жардам
- Жазгы айыл чарба жумуштары
- Улуттук тамактар
- Орнамент, жаз майрамдарына композициялар
- Нооруз – улуттук майрам

Баалоо формалары:

- Жамааттык жана жеке долбоорлор
- Практикалык иш: композициялар, аппликациялар, чиймелер
- Ролдук оюн: окуя, тамактын же каада-салттын презентациясы

Баалоо критерийлери:

- Сезондук жумуш жана тамак-аш маданияты боюнча билимин көрсөтөт
- Оймо-чиймелер менен көркөм буюмдарды жаратат
- Салттуу майрамдардын символикасын түшүнүүнү көрсөтөт
- Майрамдык маанайды искусство аркылуу көрсөтө алат

4-чейрек (16 саат)

Темалар:

- Кыргыз текстиль
- Долбоор: «Элимдин оюму»
- Тематикалык сүрөт: адам жана космос
- Портрет жана силуэт
- Жазгы канаттуулар

Баалоо формалары:

- Дизайн иштери, портрет, графика
- Изилдөө тапшырмалары
- Жекече чыгармачылык тапшырмалар

Баалоо критерийлери:

- Портреттин жана пропорциянын негиздерин билет
- Орнаменттерде камтылган символизмди сүрөттөйт
- Үй-бүлөлүк салттарга кызыгуу көрсөтөт
- Эмоцияларды сүрөт тартуу аркылуу бере алат

Жыл үчүн жыйынтыктоочу баалоо формасы:

Төмөнкү багыттар боюнча окуучунун өнүгүү деңгээлин сапаттык баалоо:

- Эстетикалык кабыл алуу жана көркөм чеберчилик
- Салттарды сактоо, тактык жана урматтоо
- Талыкпаган эмгек, элдик кол өнөрчүлүккө кызыгуу
- Долбоордук жана чыгармачылык ишмердүүлүктө билимди колдоно билүү
- Ар кандай ыкмалар аркылуу таасирлерди билдирүү жөндөмдүүлүгү.

6-класс

Жылдын темасы: “Кыргыз боз үйү – үй жана тынчтык”

Алтынчы класс үчүн программа кыргыздын салттуу турак-жайын жана айыл турмушун изилдеп, маданиятка, искусствого жана айыл чарбасына көңүл бурат.

№. б/б	Тематикалык бөлүмдөр	Күтүлгөн жыйынтыктар
1-чейрек (сааттардын саны - 18)		
1	Туулган жеримдин пейзаждары. Ар	Аларда байкоочулук жөндөмдөрү

	кандай көркөм ыкмаларды колдонуу менен туулган жердин пейзаждарын тартуу.	калыптанат, өңү, формасы жана композициясы аркылуу өздөрүнүн туулган жеринин жаратылыш өзгөчөлүктөрүн берүү жөндөмдөрү өсөт.
2	Күзгү айыл чарба жумуштары. Түшүмдөрдү чогултуу жана даярдоо, табигый материалдар менен иштөө.	Аларда эмгек ык-малары калыптанат, күзгү түшүмдү жыйноонун жана кышка карата даярдыктын маанисин үйрөнүшөт.
3	Табигый материалдар менен иштөө: таш, кум, чопо.	Таш, кум, чопо сыяктуу табигый материалдар менен иштөөнүн касиеттерин жана ыкмаларын билишет жана алардан түрдүү буюмдарды жана конструкцияларды жасай алышат.
4	Белгиленген өлчөмдөр боюнча жыгачтан үйгө жана мектепке керектүү буюмдарды даярдоо (жөнөкөй отургуч менен мольберттин чиймелери жана эскиздери).	Алар жыгач менен иштөөнүн, аспаптарды коопсуз колдонуунун негиздерин өздөштүрүп, жөнөкөй буюмдарды жасашат.
2-чейрек (сааттардын саны - 14)		
1.		
2.	Менин келечектеги кесибим. Келечекте тандаган кесибиниз үчүн портфолио түзүңүз. Келечектеги кесибинизди алууда кайсы тармактан билим алышыңыз керектигин аныктаңыз.	Алар каалаган кесипке байланыштуу маалыматтарды чогултуп, электрондук портфолио түзүшөт.
3.	Азыркы жана келечектеги үйдүн чиймеси жана планы . Имараттарды куруу жана алардын чиймелери. Окуу жана чиймелерди жасоо (үйдүн фасады, планы жана кесилиши).	Имараттардын жана алардын чиймелеринин чиймесин жана конструкциясын түзүү үчүн негизги элементтерди колдоно алышат.
4.		
5.	Сүйүктүү жаныбарлардын элеси кол өнөрчүлүгүндө. Бул жаныбардын кыргыз маданиятындагы маанисин билдирген жаныбарлардын фигуралары.	Майда моторикасын, көркөм фантазиясын өнүктүрүшөт жана жылкынын, төөнүн жана башкалардын маданий ролун үйрөнүшөт.
3-чейрек (сааттардын саны - 20)		
1.	Чиймелер, чийүү аспаптары жана графикалык сүрөттөр. Графикалык чагылдыруунун негизги элементтери.	Алар чиймелерди түзүүнүн жана колдонуунун принциптерин, графикалык сүрөттөр менен иштөөнүн негизги куралдарын билишет. Алар чиймелерди түзүү үчүн негизги элементтерди кантип колдонууну билишет.
2.	Курулуш негиздери: Пландарды окуу. (фасад, план, бөлүм),	Имараттардын жөнөкөй чиймелерин (фасад, план, секция) окуп, чийүүнү үйрөнүшөт, курулуштун түзүлүшүн түшүнүшөт.
3.	Менин келечектеги үйүм. Башкы план. Үйдүн жана короонун макети. Сырткы жана ички көрүнүшү.	Үй-бүлөнүн муктаждыктарын жана жерди сарамжалдуу пайдаланууну эске алуу менен үйдүн жана бакчанын

		планын түзүүнү үйрөнүшөт. Алар спутниктик карталарды колдонушат.
4.	Үйдүн макети. Келечектеги үйдү пландаштыруу.	Алар колдо болгон ар кандай материалдарды жана куралдарды колдонуу менен келечектеги имараттын моделин түзүүнү билишет.
5.	Өсүмдүктөрдү өстүрүү үчүн топуракты даярдоо. Алар жаратылышка аяр мамиле жасашат. Айлана-чөйрөнү жашылдандыруу. Айлана-чөйрөнү декоративдүү дарактар, бадалдар жана гүлдөр менен кооздоңуз. Ландшафт дизайны.	Алар жер кыртышын даярдоонун этаптарын, асылдуулугунун маанисин билишет, күзгү жана жазгы айдоодо агротехниканы колдоно алышат. Аларда айыл чарба иштерине кызыгуу пайда болуп, өсүмдүктөрдү багуу боюнча алгачкы көндүмдөрдү алышат.
4-чейрек (саат саны - 16)		
1.	Сүт жана анын касиеттери. Улуттук ашканада сүт азыктары.	Алар сүттүн касиеттери менен таанышып, сүттүн негизинде тамак-аш жана суусундуктарды жасоонун технологиясын өздөштүрүшөт, алардын маданий мааниси менен таанышат.
2.	Жабык өсүмдүктөрдү өстүрүү. Натыйжалуу культивациялоонун технологиясы.	Алар жабык өсүмдүктөргө кам көрүүнүн натыйжалуу жолдорун билишет жана аларды үйдө өстүрүү процессин туура уюштура алышат.
3.	Салттуу кол өнөрчүлүк: зергерчилик, темир устачылык жана жыгач устачылык. Кыргыздардын жана башка улуттардын элдеринин көркөм кол өнөрчүлүгүнүн тарыхы. Кыргыз элинин кол өнөрчүлүгүнүн түрлөрү.	Элдик кол өнөрчүлүктүн түрлөрү жөнүндө түшүнүк алышат, этникалык буюмдардын эскиздерин иштеп чыгышат жана кооздук элементтерин колдонууга аракет кылышат.
4.	Улуттук жасалгалар. Каада-салт жана маданиятка байланыштуу зер буюмдарын жасоо.	Алар улуттук зергерчиликтин символдорун жана формаларын изилдеп, стилдик жана эстетикалык сезимди калыптандырууда.

6-класс үчүн баалоо тести

Жылдын темасы: “Кыргыз боз үйү – үй жана тынчтык”

Баалоонун максаты окуучулардын кыргыз элинин маданиятына, турмушуна, айыл эмгегине жана салттуу кол өнөрчүлүгүнө байланыштуу билим жана практикалык көндүмдөрдү өздөштүрүү деңгээлин аныктоо болуп саналат. Байкоочулук жөндөмдөрүн, эстетикалык кабыл алуусун, эмгекти сыйлоону жана маданий мурастарга кызыгуусун арттырууга өзгөчө көңүл бурулат.

1-чейрек (18 саат)

Темалар:

- Туулган жердин пейзаждары
- Күзгү айыл чарба жумуштары
- Табигый материалдар менен иштөө (таш, кум, чопо)
- Жыгачтан жөнөкөй буюмдарды жасоо

Баалоо формалары:

- Практикалык тапшырмалар (пейзаж тартуу, чопо кол өнөрчүлүк, жыгач менен иштөө)

- Айыл эмгегин жана туулуп-өскөн жердин жаратылышын жекече сүрөттөө
 - Ишти байкоо: тактык, өз алдынчалык, тырышчаактык
- Баалоо критерийлери:*
- Туулуп-өскөн жеринин жаратылыш өзгөчөлүгүн көркөм искусство каражаттары аркылуу бере алат
 - Табигый материалдардын касиеттерин билет жана практикада колдонот
 - Сүрөт боюнча жыгачтан жөнөкөй буюмдарды жасайт
 - Эмгекти жана айыл-кыштакты урматтагандыгын көрсөтөт

2-чейрек (14 саат)

Темалар:

- Менин келечектеги кесибим
- Азыркы жана келечектеги үйдүн чийме жана планы
- Кыргыз маданиятынын сүйүктүү жаныбарларынын элеси кол өнөрчүлүгүндө

Баалоо формалары:

- Келечектеги кесиптин электрондук портфолиосун түзүү
- Жөнөкөй чиймени куруу (план, бийиктик, кесим)
- Жаныбарды айкел кылуу - маданий символ

Баалоо критерийлери:

- Кесиби боюнча маалыматтарды чогултуп, системалаштыра алат
- Архитектуралык чиймелерди куруунун негиздерин билет
- Жаныбарлардын маданий маанисин түшүнөт жана аны чыгармачылыкта жеткирет

3-чейрек (20 саат)

Темалар:

- Сүрөттөрдү окуу
- Болочок үйдүн жана короонун долбоору
- Имараттын моделин түзүү
- Топурак даярдоо, жашылдандыруу жана ландшафттык дизайн

Баалоо формалары:

- Графикалык иштер (чиймелер, пландар)
- Үйдүн макети
- Сайттын иши/ландшафт долбоору

Баалоо критерийлери:

- Курулуш чиймелеринин структурасын жана элементтерин түшүнөт
- Долбоорлоодо мейкиндикти сарамжалдуу пайдаланууну карайт
- Айлана-чөйрөнү жакшыртууга кызыгуу көрсөтөт
- Агротехниканын негиздери боюнча билимин көрсөтөт

4-чейрек (16 саат)

Темалар:

- Сүт азыктары жана улуттук тамактар
- Жабык өсүмдүктөрдү өстүрүү
- Кыргыз элинин салттуу кол өнөрчүлүгү
- Улуттук жасалгалар жана алардын мааниси

Баалоо формалары:

- Сүттөн жасалган тамакты даярдоо (инструкцияга же долбоорго ылайык)
- Үйдө өстүрүлгөн гүлжөргө кам көрүү
- Этникалык буюмдардын эскиздери, жөнөкөй зер буюмдарын жасоо

Баалоо критерийлери:

- Сүт азыктарынын маданий маанисин түшүнөт

- Өсүмдүктөрдү багуу жолдорун билет
- Элдик кол өнөрчүлүктүн түрлөрүн жана алардын эстетикасын түшүнөт
- Зергерчиликти жаратууда символизмди эске алат

Жыл үчүн жыйынтыктоочу баалоо формасы:

Төмөнкү багыттар боюнча окуучунун өнүгүү деңгээлин сапаттык баалоо:

- кыргыз элинин каада-салттарын жана маданиятын урматтоо;
- буюмдарды долбоорлоо, түзүү жана жасалгалоо жөндөмдүүлүгү;
- жаратылышты сактоо жана сыйлоо;
- эстетикалык табитти жана фантазияны өнүктүрүү;
- ойду чыгармачылык аркылуу билдире билүү

III. ПРЕДМЕТТИ ОКУТУУНУН МЕТОЛОГИЯСЫ

Бул предмет боюнча заманбап сабактар ар түрдүү, активдүү жана кызыктуу болушу керек. Сунушталган формалары жана түрлөрү:

- Долбоордук сабак – бул презентациялоо менен чыгармачылык же техникалык тапшырма боюнча максаттуу иш (мисалы, «Боз үйдүн модели», «Ашкананы уюштуруучу» же «Улуттук оюм-чийим»).
- Семинар сабагы – балдар материалдар менен иштешет, буюмдарды жаратышат, колдору менен иштешет. Бул жерде процесске жана атмосферага көңүл буруу маанилүү.
- Сабак-саякат/сабак-экскурсия реалдуу (музейге, семинарга, галереяга) же виртуалдык (видеолорду, презентацияларды, Google карталарын колдонуу) болушу мүмкүн.
- Интегралдык сабак – бул адабият, музыка же курчап турган дүйнө боюнча сабактардын жыйындысы.
- Көргөзмө сабагы/долбоорду коргоо сабагы – аргументация жана рефлексия менен бүтүргөн иштерди класстын алдында көрсөтүү.
- Квест сабагы / оюн сабагы башталгыч класстар үчүн өзгөчө жакшы. Татаал темаларды кызыктуу түрдө өздөштүрүүгө мүмкүндүк берет.
- Рефлексия сабагы/ачуу сабагы – балдар өз таасирлери менен бөлүшүшөт, талдоо жүргүзүшөт, сулуулукту майда-чүйдөсүнө чейин көрүүгө үйрөнүшөт.

Сабактын форматы окуучулардын жаш курагын, алардын көңүл буруусун жана өз алдынча же командалык иштөөгө психологиялык даярдыгын эске алуусу керек.

Ааламдашуу жана тез технологиялык өнүгүү доорунда билим берүү замандын талабына жооп берип гана тим болбостон, балдарда универсалдуу көндүмдөрдү – критикалык ой жүгүртүүнү, чыгармачылыкты, командада иштөөгө, көркөм-техникалык формалар аркылуу өз оюн билдирүүгө жөндөмдүүлүктү калыптандыруу өзгөчө маанилүү.

Сунушталган ыкмалар:

- Долбоор ыкмасы балдарды конкреттүү чыгармачыл же техникалык продукцияларды (моделдер, буюмдар, чиймелер, мультимедиялык долбоорлор) түзүүгө тартат. Ал пландаштыруу көндүмдөрүн, изилдөө активдүүлүгүн жана өз алдынчалыгын өнүктүрөт.
- Дизайн ойлоо ыкмасы – балдар көйгөйдү коюуга, анын чечүү жолдорун издөөгө, эксперимент жасоого жана өз идеяларын сунуштоого үйрөнүшөт. Айрыкча буюмдарды, макеттерди жана моделдерди түзүүдө эффективдүү.
- Объекттердин интеграциясы – искусство, технология, жаратылыш жана тарыхтын айкалышы. Мисалы, улуттук оюм-чийимдин негизинде оюм-чийим жаратуу үчүн визуалдык, этномаданий, геометриялык аспектилерди билүү керек.

- Санариптик технологияларды жана мультимедиялык ресурстарды колдонуу – интерактивдүү презентациялар, билим берүүчү видеолор, 3D моделдөө, AR/VR тиркемелери, компьютердик графиканы түзүү үчүн платформалар.
- Оюн технологиялары жана билим берүү квесттери башталгыч класстар үчүн өзгөчө актуалдуу. Оюндун жүрүшүндө балдар маалыматты оңой үйрөнүшөт жана предметке болгон кызыгуусун сактап калышат.
- Топтордо жана жуптарда иштөө (биргелешип окутуу) – баарлашууну, жоопкерчиликти, эмпатияны өнүктүрөт.
- Визуалдык күндөлүк, портфолио же талкуу аркылуу ой жүгүртүү студентке алардын прогрессин түшүнүүгө, ал эми мугалимге өз ыкмасын убагында өзгөртүүгө мүмкүндүк берет.

IV. БААЛОО

Класстагы окуучулардын жеке билим алуу жетишкендиктерин өлчөө үчүн баалоонун үч түрү колдонулат: диагностикалык, формативдүү жана жыйынтыктоочу. Жалпы билим берүүнүн Мамлекеттик стандартына ылайык 1-3-класстарда “Көркөм өнөр жана технология” сабагында баасыз баалоо колдонулат. Натыйжаларды көрүү үчүн мугалим түрдүү формаларды жана тапшырмаларды колдонот: бул оозеки жооптор, графикалык, сүрөттүү жана көлөмдүү иштер ж.б.

Башталгыч жана орто мектептерде баалоо акыркы натыйжага эмес, иш процессине, күч-аракетине, чыгармачылыкка жана чеберчиликти өздөштүрүү деңгээлине багытталышы керек.

Сунушталган критерийлер:

- Тапшырманы түшүнүү – бала иштин максатын, темасын жана идеясын канчалык деңгээлде түшүнгөн.
- Ишке ашыруу процесси эмгектеги активдүүлүк, өз алдынчалык, демилгелүүлүк, технологиялык ырааттуулукту сактоо.
- Чыгармачыл мамиле – чечимдердин оригиналдуулугу, индивидуалдык стили, ойду айтуудагы тайманбастыгы.
- Тактык жана тактык – материалдар жана аспаптар менен иштөө жөндөмдүүлүгү, майда-чүйдөсүнө чейин кылдат өздөштүрүү.
- Ишти аяктоо – долбоорду же продуктуну логикалык жыйынтыкка жеткирүү.
- Командада иштөө (эгерде тапшырма топтук болсо) – биргелешкен иш-чараларга катышуу, кызматташуу, жалпы жыйынтыкка салым кошуу.

Маанилүү: Баалоо достук, түрткү берүүчү жана өнүктүрүүчү болушу керек. Балдардын ортосундагы салыштыруулар кабыл алынбайт – окуучуну өткөндөгү өзү менен салыштыруу жакшы.

Баалоо стандарттары окуучулардын психоэмоционалдык жана когнитивдик мүмкүнчүлүктөрүнө ылайыкталышы керек.

1–3-класстарда оозеки пикирге багытталган баа койбогон системаны колдонуу максатка ылайык («Силерз бүгүн эң сонун иштедиңиз!», «Кызыктуу идея!», «Муну кантип ойлоп таптың?»). Ылайыктуу формалар: стикерлер, эмотикондор, жетондор, жактыруу сөздөрү.

4-5-класстарда шарттуу баллдык системаны (мисалы, “+”, “++”, “+++”) киргизүүгө болот, баалоо шкаласынын түшүнүгүн кеңейтүү, анын ичинде өзүн өзү баалоо жана теңтуштарын баалоо (балдар башкалардын ишин маңыздуу талдоону үйрөнүшөт).

6-класстарда баллдык системага (мисалы, 1–5) акырындык менен өтүү бар, бирок басым дагы эле “тууралуулукка” эмес, процесске жана жеке прогресске сакталышы керек. Баалоо комплекстүү болушу керек: билим → колдонуу → чыгармачылык.

Сиз ошондой эле жетишкендиктер портфолиосун колдоно аласыз, анда баланын иши, байкоолору жана жыл ичиндеги жетишкендиктери жазылган.

Контролдук баалоону өткөрүү үчүн сүрөт искусствосунун ар кандай түрлөрүн, жанрларын жана багыттарын камтыган бир нече вариантта тесттик тапшырмаларды иштеп чыгуу сунушталат. Бул программалык материалды студенттердин өздөштүрүү деңгээлин комплекстүү текшерүүгө мүмкүндүк берет.

Көркөм көргөзмөлөрдү квартал сайын же жыл сайын үзгүлтүксүз өткөрүп туруу эстетикалык табитти өнүктүрүүгө жана окуучулардын сабакка болгон кызыгуусун арттырууга жардам берет.

Мындан тышкары, студенттердин уюштуруучулар тарабынан бекитилген расмий шарттардын негизинде улуттук жана эл аралык чыгармачылык сынактарга катышуусу алардын көркөм жөндөмдүүлүктөрүн өнүктүрүүгө, окууга болгон мотивациясын жогорулатууга жана чыгармачылык жөндөмдөрдү өркүндөтүүгө жардам берет.